

Skåne läns författningssamling

Länsstyrelsen

12FS 2002:1135

01-10:8

Utkom från trycket
den 28 augusti 2002

Länsstyrelsens i Skåne län föreskrifter om bildande av naturreservatet Svabesholm i Simrishamns kommun;

beslutade den 22 april 2002.

Länsstyrelsen föreskriver följande för området vars gränser framgår av till beslutet hörande karta 1.

A. Föreskrifter med stöd av 7 kap. 5 § miljöbalken om inskränkningar i markägares och annan sakägares rätt att förfoga över fastighet inom reservatet

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar skall förbud gälla att:

1. inplantera fisk eller kräftor eller utfodra fåglar vid småvatten,
2. uppföra byggnad eller annan anläggning,
3. dra fram mark- eller luftledningar,
4. bedriva täkt,
5. vidta åtgärder som förändrar områdets topografi och landskapets allmänna karaktär såsom att spränga, dika, utfylla, tippa, dumpa, markbearbeta, eller på annat sätt förstöra eller skada fast naturföremål, ytbildning eller småvatten,
6. anordna upplag,
7. anlägga vägar och stigar,
8. uppföra hägnader utöver erforderliga stängsel för betesdrift,

9. ändra sammansättningen av växt- och djurarter genom införande av för området främmande arter,
10. använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel eller tillföra växtnäringsämnen, kalk eller andra gödsel- eller jordförbättringsmedel,
11. avverka eller plantera träd och buskar utöver vad som anges i fastställd skötselplan,
12. anbringa tavla, skylt, inskrift, affisch eller därmed jämförlig anordning med undantag för gränsmarkeringar och reservatsskyltar.

B. Föreskrifter med stöd av 7 kap. 6 § miljöbalken om skyldighet att tåla visst intrång

För att tillgodose syftet med reservatet, förpliktas ägare och innehavare av särskild rätt till fastighet att tåla sådana anordningar och åtgärder inom reservatet som:

1. utmärkning av och upplysning om reservatet,
2. utförande och underhåll av anordningar för allmänhetens tillgänglighet, anläggning och skötsel av småvatten och betesmark enligt fastställd skötselplan,
3. uppföljning av områdets skötsel och miljöövervakning.

C. Föreskrifter med stöd av 7 kap. 30 § miljöbalken om ordningen samt rätten att färdas och vistas i reservatet

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar, är det förbjudet att

1. anbringa tavla, plakat, affisch, skylt, inskrift eller därmed jämförlig anordning,
2. gräva eller på annat sätt skada fast naturföremål eller ytbildning eller göra åverkan på hägnader eller andra anordningar,
3. fänga eller samla in insekter eller andra djur eller på annat sätt störa djurlivet,
4. bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda träd och buskar,

5. på ett störande sätt använda radio, bandspelare, musikinstrument eller motsvarande,
6. framföra motordrivet fordon annat än på parkeringsplatsen,
7. tälta, ställa upp husvagn, campingbil eller motsvarande,
8. rida eller köra med häst,
9. göra upp eld,
10. medföra ej kopplad hund eller annat lösgående husdjur,
11. anordna tävling eller bedriva verksamhet som kan inverka störande på naturmiljön.

Föreskrifterna under A och C utgör ej hinder för åtgärder i samband med områdets skötsel och tillsyn av betesdjur, tillsyns- och räddningsuppdrag. Bestämmelserna utgör ej hinder för reparations- och underhållsåtgärder på befintliga el- och telekommunikationsanläggningar inom reservatet. Föreskrifterna skall ej utgöra hinder för bekämpning av jättebjörmloka, anläggande och fördjupning av småvatten eller för andra åtgärder som föreskrivs i av länsstyrelsen fastställd skötselplan.

Länsstyrelsen erinrar om att det enligt 7 kap. 7 § miljöbalken kan meddelas dispens från föreskrifterna om det finns särskilda skäl.

När naturreservatet vinner laga kraft upphävs den del av förordnande av landskapsbildsskydd enligt 19§ naturvårdslagen som motsvarar det nya reservatets yta som beslutades av Länsstyrelsen i Kristianstads län den 6 maj 1974 (Dnr. 11.126-246, 247-71).

Denna författning träder i kraft den 11 september 2002.

Bengt Holgersson

Christer Persson

- 1) Karta utelämnad. Finns på länsstyrelsen under dnr 511-49497-01, 1291-209.

Vår referens
Miljöenheten
Christer Persson
040 - 25 26 94

ENLIGT SÄNDLISTA

Bildande av naturreservatet Svabesholm i Simrishamns kommun

(2 bilagor)

Uppgifter om naturreservatet

<i>Namn</i>	Svabesholm
<i>Kommun</i>	Simrishamn
<i>Socken</i>	Södra Mellby
<i>Gränser</i>	Området är markerat med svart punktstreckad linje på bifogade karta, bilaga 1
<i>Fastigheter</i>	Svabesholm 1:63
<i>Läge</i>	ca 2 km OSO Södra Mellby kyrka
<i>Kartblad</i>	Topografisk karta: 2DSO Tomelilla Registerkarta: 2E4a Kivik (024 40)
<i>Mittkoordinater</i>	X 6171031 / Y 1401906
<i>Naturgeografisk region</i>	7, Skånes sediment- och horstområden
<i>Areal</i>	15,3 ha, varav 15,3 ha landområde
<i>Förvaltare</i>	Länsstyrelsen i Skåne län

Länsstyrelsens beslut

Med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808) förklarar länsstyrelsen det område som anges med kraftig svart punktstreckad linje på bifogade karta (bilaga 1), som naturreservat.

För att trygga syftet med naturreservatet skall de föreskrifter gälla, som anges nedan med stöd av 7 kap 5, 6 och 30 §§ miljöbalken samt 3 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. (1998:1252).

När naturreservatet vinner laga kraft upphävs den del av förordnande av landskapsbildsskydd enligt 19§ naturvårdslagen som motsvarar det nya reservatets yta som beslutades av Länsstyrelsen i Kristianstads län den 6 maj 1974 (Dnr. 11.126-246, 247-71)

Syftet med reservatet är att:

långsiktigt bevara ett område med tydliga spår av ett uråldrigt ängsbruk med lång hävdkontinuitet som utgör en god livsmiljö för utrotningshotade växter och djur, framför allt hasselmus, klockgroda, långbensgroda och lövgroda samt att bidra till att uppnå regionala och nationella miljömål.

Föreskrifter

A. Föreskrifter med stöd av 7 kap. 5 § miljöbalken om inskränkningar i markägares och annan sakägares rätt att förfoga över fastighet inom reservatet

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar skall förbud gälla att:

1. inplantera fisk eller kräftor eller utfodra fåglar vid småvattnen,
2. uppföra byggnad eller annan anläggning,

3. dra fram mark- eller luftledning,ar,
4. bedriva täkt,
5. vidta åtgärder som förändrar områdets topografi och landskapets allmänna karaktär såsom att spränga, dika, utfylla, tippa, dumpa, markbearbeta, eller på annat sätt förstöra eller skada fast naturföremål, ytbildning eller småvatten,
6. anordna upplag,
7. anlägga vägar och stigar,
8. uppföra hägnader utöver erforderliga stängsel för betesdrift,
9. ändra sammansättningen av växt- och djurarter genom införande av för området främmande arter,
10. använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel eller tillföra växtnäringsämnen, kalk eller andra gödsel- eller jordförbättringsmedel,
11. avverka eller plantera träd och buskar utöver vad som anges i fastställd skötselplan,
12. anbringa tavla, skylt, inskrift, affisch eller därmed jämförlig anordning med undantag för gränsmarkeringar och reservatskyltar.

B. Föreskrifter med stöd av 7 kap. 6 § miljöbalken om skyldighet att tåla visst intrång

För att tillgodose syftet med reservatet, förpliktas ägare och innehavare av särskild rätt till fastighet att tåla sådana anordningar och åtgärder inom reservatet som:

1. utmärkning av och upplysning om reservatet,

2. utförande och underhåll av anordningar för allmänhetens tillgänglighet, anläggning och skötsel av småvatten och betesmark enligt fastställd skötselplan,
3. uppföljning av områdets skötsel och miljöövervakning.

C. Föreskrifter med stöd av 7 kap. 30 § miljöbalken om ordningen samt rätten att färdas och vistas i reservatet

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar, är det förbjudet att

1. anbringa tavla, plakat, affisch, skylt, inskrift eller därmed jämförlig anordning,
2. gräva eller på annat sätt skada fast naturföremål eller ytbildning eller göra åverkan på hägnader eller andra anordningar,
3. fånga eller samla in insekter eller andra djur eller på annat sätt störa djurlivet,
4. bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda träd och buskar,
5. på ett störande sätt använda radio, bandspelare, musikinstrument eller motsvarande,
6. framföra motordrivet fordon annat än på parkeringsplatsen,
7. tälta, ställa upp husvagn, campingbil eller motsvarande,
8. rida eller köra med häst,
9. göra upp eld,
10. medföra ej kopplad hund eller annat lösgående husdjur,
11. anordna tävling eller bedriva verksamhet som kan inverka störande på naturmiljön.

Föreskrifterna under A och C utgör ej hinder för åtgärder i samband med områdets skötsel och tillsyn av betesdjur, tillsyns- och räddningsuppdrag. Bestämmelserna utgör ej hinder för reparations- och underhållsåtgärder på befintliga el- och telekommunikationsanläggningar inom reservatet. Föreskrifterna skall ej utgöra hinder för bekämpning av jättejörnlöka, anläggande och fördjupning av småvatten eller för andra åtgärder som föreskrivs i av länsstyrelsen fastställd skötselplan.

Länsstyrelsen erinrar om att det enligt 7 kap. 7 § miljöbalken kan meddelas dispens från föreskrifterna om det finns särskilda skäl.

Beskrivning av området

Geologi

Berggrunden, som överlagras av moränjord, utgörs i den västra delen av gnejs och i den östra delen av sura, vulkaniska bergarter. Moränjorden är stenig med partier av sur och urkalkad sand på en kalkrik finjord. Fastigheten ligger på en höjd av ca 100 meter över havet.

Markhistoria

Svabesholm är en rest av ett uråldrigt stenålderslandskap som tidigare var vanligt i trakten. Omgivningarna är rika på fornlämningar från stenåldern och bronsåldern. Dessa vittnar om ett uråldrigt odlingslandskap. På fastigheten finns rikligt med spår efter odling genom förekomst av stenmurar, stensträngar och rösen. Marken har under mycket lång tid utnyttjats som vinterfodermark genom slätter. Små åkrar har hackats upp periodvis främst i reservatets sydöstra del. De som har brukat marken har varit mycket medvetna om att vissa träd- och buskarter har en förbättrande inverkan på slättermarkerna om de sköts rätt. Träd och buskar som var mindre vanliga på utmarkerna och som var av betydelse för självhushållningen sparades och vårdades. Främst sparades arter som gav lövfoder till djuren, ätliga frukter eller virke till slöjd.

Reservatet ligger på gammal inägomark som tillhörde Svinaberga by enligt en geometrisk karta som upprättades 1742 - 1743. Byn hade tre vångar (Norra vången, Mellersta vången och Södra vången) med ängar och åkrar av vilka en vång alltid låg i träda. Större delen av reservatet är beläget i den Mellersta vången. Genom reservatets sydvästra del löper ett stengärde som utgjorde gränsen mot den

Södra vängen i vilken områdets sydvästra del är belägen. Större delen av området utnyttjades vid den här tiden som äng som lades i träda för betesdrift vart tredje år.

På enskifteskartan från 1805 - 1809 hör marken till Svabesholms kungsgård. Den östra delen av reservatet brukades som åker medan resten av området fortfarande brukades som äng.

Någon gång i början av 1900-talet upphörde ängsbruket och marken omfördes till betesmark. Det uråldriga ängsbruket på fastigheten har präglat florán i området som fortfarande innehåller slåttergynnade arter. Områdets höga naturvärden uppmärksammades under den första halvan av 1900-talet vilket resulterade i att marken avsattes som domänreservat 1954. Naturvårdsverket förvärvade fastigheten 1995 i syfte att ge området ett långsiktigt skydd genom bildande av naturreservat.

Flora och fauna

Områdets naturvärde består i att vegetationen är präglad av ett månghundraårigt ängsbruk och att det rika inslaget av träd och buskar har tillåtit utgöra en naturlig del i landskapet och utnyttjandet av fastigheten vilket har gett upphov till en ovanligt stor biologisk mångfald. Större delen av området hyser en rik flora och fauna som visar relativt få spår av påverkan av gödselmedel. Det kalkrika jordtäcket bidrar till en mycket artrik flora med stort inslag av bland annat olika orkidearter. Vegetationen på delar av fastigheten visar dock tydliga spår av näringspåverkan genom en trivial flora. Den delvis mosaikartade vegetationen är omväxlande och varierar från täta ädellövdungar med fullskiktad brynvegetation till helt öppna, delvis blöta eller fuktiga områden som bitvis är steniga. I trädskiktet finns dungar och spridda träd av främst ek, lind, al, fågelbär, björk, asp och ask medan buskskiktet domineras av hassel (som delvis är beståndsbildande), björnbär, hagtorn, rosor och slån. Vanliga vegetationstyper är fuktäng av tuvtåteltyp, fuktäng av gräs-lågstartyp, torräng av fårsvingeltyp och rödvenhed. Vidare förekommer inslag av stagghed. Floran är artrik men ej dokumenterad under 2000-talet. Arter som har uppgivits från fastigheten är bland annat jungfru marie nycklar, smörbollar, majnycklar, brudsporre, svinrot, göknycklar, krutbrännare, rödklint, slåttergubbe, ängsskära brudbröd, darrgräs och sommarfibbla. Åtskilliga arter är utpräglad slåttergynnade och utgör en rest av den flora som präglats av det mångåriga ängsbruket på fastigheten.

I den centrala delen av området ligger Brännekorran, ett av de få vattnen i trakten som är vattenhållande året runt och som fungerar som reproduktionslokal för klockgroda, långbensgroda och lövgroda. På fastigheten finns fler småvatten med varierande vattentillgång och tre av dem leker bland annat långbensgroda och lövgroda vissa år men reproduktionen misslyckas ofta då vattnen torkar ut under sommaren. Klockgrodorna härstammar från individer av okänt ursprung som planterats in under 1980-talet. Populationen är helt isolerad från landets övriga populationer. Långbensgrodan förekommer sparsamt i trakten liksom lövgrodan. Långbensgrodan är beroende av tillgång till ädellövskog som finns i omgivningarna till reservatet..

I reservatet finns en relativt stor och livskraftig population av hasselmus som är beroende av det välutvecklade buskskiktet. Hasselmus och en del av groddjursarterna är beroende av täta och fullskiktade ädellövdungar och buskage av främst björnbär, hassel, hagtorn, slån och rosor.

Andra djur som förekommer i området är bland annat stor och liten vattensalamander. Fågelfaunan är ej dokumenterad. I övrigt rör sig rådjur, älg, hare, kanin och räv ofta i området. Uppgifter om fynd av insekter, lavar, svamp och mossor har ej rapporterats till länsstyrelsens artdataregister och behovet av inventeringar och dokumentation är stort.

Förekommande livsmiljötyper i enlighet med bilaga 1 i Rådets direktiv 92/43/EEG om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter (habitat-direktivet).

4030 Torra hedar (alla typer)

5130 Enbuskmarker på hedar eller kalkgräsmarker

6210 Kalkgräsmarker (*viktiga orkidelokaler)

6230 *Artrika stagg-gräsmarker på silikatsubstrat

6410 Fuktängar med blåtåtel eller starr

7230 Rikkärr

*= prioriterad livsmiljötyp

Förekommande arter i enlighet med bilaga 2 i Rådets direktiv 92/43/EEG om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter (habitatdirektivet).

Klockgroda

Större vattensalamander

Tillgänglighet

Området är tillgängligt via angöringsplats vid vägen utmed reservatets norra del.

Ärendets beredning

Svabesholm är föreslaget som naturreservat i länets naturvårdsplan från 1975 och har högsta naturvärde, klass 1, i länets natur- och kulturmiljövårdsprogram från 1996. Området förvärvades under 1995 av Naturvårdsverket. Via fastighetsreglering bildades den nya fastigheten, Svabesholm 1:63. Syftet är att området avsätts som naturreservat.

Förslag till beslut med tillhörande skötselplan har remitterats till kända sakägare samt till Naturskyddsföreningen. Yttrande har lämnats av Naturvårdsverket, Simrishamns kommun, Vägverket, SGU, Telia, Sydkraft AB och Österlens Kraft AB. Samtliga tillstyrker eller har inget att erinra mot förslaget. Hänsyn har tagits till inkomna yttranden.

Skäl för beslut

Området är av **stor växtekologisk betydelse** främst genom att det utgörs av en buskrik naturbetesmark med tydliga spår av ett uråldrigt ängsbruk vilket präglat områdets vegetation som innehåller en mosaik av flera olika vegetationstyper. Det är **zoologiskt intressant** som biotop för flera utrotningshotade eller sällsynta arter, främst groddjur och hasselmus. Floran och faunan är särskilt känslig för röjningsåtgärder, igenväxning, näringspåverkan och dikning. Området är i behov av aktiva skötselåtgärder och måste skyddas från markavvattning och allför kraftiga röjningsåtgärder. Området är av stor betydelse för allmänhetens **friluftsliv**. Det är därför motiverat att förklara området som naturreservat.

Svabesholm utgör ett **område av riksintresse för naturvård** (Naturvårdsverkets beslut den 7 februari 2000, Miljöbalken 3 kap. 6§). I länets **ängs- och hagmarksinventering** har området värdeklass 2, mycket högt värde. Området är

föreslaget av regeringen som ett **SCI-område**, inom ramen för **Rådets direktiv 92/43/EEG om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter (habitat-direktivet)**.

Med ovan redovisade skäl bör det beskrivna området ges ett skydd som naturreservat enligt miljöbalken.

Konsekvensutredning

Svabesholm ägs av Naturvårdsverket genom naturvårdsfonden och syftet är att områdets naturvärden skall säkerställas genom bildande av naturreservat. Syftet med reservatet ska vara att bevara biotoper för hotade eller sällsynta växt- och djurarter. Området är av viss betydelse för allmänhetens friluftsliv. Föreskrifterna har utformats så att de skall motverka störningar på områdets natur och att de möjliggör för många besökare att vistas i området under trivsamma former. Länsstyrelsen gör den bedömningen att bildandet av naturreservatet Svabesholm inte innebär någon betydande inskränkning av allmänhetens möjligheter att utnyttja området enligt allemansrätten.

Förordnandet är förenligt med grundläggande bestämmelser för hushållning med mark- och vattenresurser och strider inte mot gällande översiktsplan.

Skötselplan och förvaltning av naturreservatet

Skötselplan

Enligt 3 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. skall en skötselplan ingå i varje beslut om bildade av ett naturreservat. Skötselplanen fastställs av Länsstyrelsen i särskilt beslut denna dag.

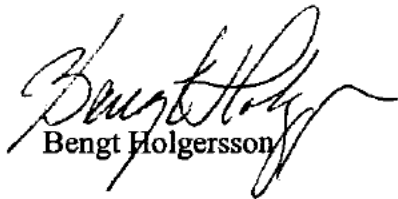
Förvaltning

I enlighet med 2 och 21 §§ förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. är Länsstyrelsen i Skåne län förvaltare i naturvårdshänseende för naturreservatet och skall fortlöpande samråda med markägare, berörda myndigheter och andra berörda vid förvaltningen.

Detta beslut kan överklagas till regeringen, miljödepartementet, se bilaga.

I den slutliga handläggningen av ärendet deltog landshövding Bengt Holgersson, beslutande, Elisabeth Hellmo, miljöenheten, Åsa Björn, planfunktionen, Jan Grosen, fiskefunktionen, Christina Cinthio, rättsfunktionen, Sonja Wigren, kulturmiljöfunktionen och Christer Persson, föredragande.

Bengt Holgersson

Christer Persson

Bilagor

1. Karta med reservatets avgränsning
2. Hur man överklagar

